

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Melnic Tudor împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, cu privire la contestarea actelor administrative și obligarea emiterii actului administrativ favorabil,

împotriva deciziei din 29 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul depus de Melnic Tudor și s-a casat integral hotărârea din 04 mai 2022 a Judecătoriai Chișinău, sediul Râșcani, prin care s-a respins ca neîntemeiată acțiunea de contencios administrativ înaintată de Tudor Melnic,

(Dosarul nr. 3ra-573/23

NR. PIGD 2-21162367-01-3ra-30052023)

Examinarea superficială a cauzei de către instanța de apel și motivarea insuficientă a hotărârii privind legalitatea deciziei administrative contestate. Omisiunea de a analiza argumentele esențiale invocate de recurent în raport cu normele imperative și cadrul legal aplicabil.

Au examinat anterior cauza judecătoriai:

Prima Instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (T. Avasiloaie)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Negru)

26 februarie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților cererea de recurs depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale a RM,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Ion Malanciuc,

Diana Stănilă, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 03 noiembrie 2021, Tudor Melnic s-a adresat cu cerere de chemare în judecată, în procedura contenciosului administrativ, împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM cu privire la contestarea actelor administrative și obligarea emiterii actului administrativ favorabil.

2. În motivarea cererii a indicat că reclamantul a activat în organele afacerilor interne începând cu 01 decembrie 1991 și până la 25 martie 2019. În perioada 25 octombrie 2004-21 iunie 2005 a avut întrerupte relațiile de muncă cu Ministerul Afacerilor Interne al RM. Astfel în momentul obținerii dreptului la pensie pentru vechime MAI calculul vechimii în muncă constituia 20 ani. În temeiul ordinului Ministerului Afacerilor Interne al RM nr.96 din 20 martie 2018 i s-au efectuat recalculări în vechimea muncă introducându-se avantajele pentru perioada activității în Batalionul Serviciului Pază și Escortă și Izolatorul de Detenție Provizorie astfel vechimea în muncă fiindu-i stabilită la momentul ieșirii la pensie de 23 ani 09 luni, fapt care-i acordă dreptul la majorarea cuantumului pensiei de la 50 % la 59 % din solda lunară.

3. A menționat reclamantul că cu actele menționate s-a adresat în data de 26 august 2021 la CTAS Centru, cu cerere prin care a solicitat admiterea cererii, cu dispunerea recalculării pensiei, însă, în termenul prevăzut de lege n-a primit răspuns la cererea adresată. Totodată, după examinarea cererii prealabile, CNAS i-a respins cererea.

4. Reclamantul a considerat refuzul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru și răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale sunt neîntemeiate și nefondate și pasibile de a fi declarate ilegale și anulate în conformitate cu prevederile art. 49, art.54 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 93, în coraport cu prevederile art. 19, art. 162, art. 164, art.189, art. 208 din Codul administrativ.

5. În contextul celor enunțate, reclamantul a solicitat anularea deciziei CNAS nr.K-1919/21 din 25 octombrie 2021, și obligarea CNAS să recalculeze cuantumului pensiei lui Tudor Melnic, cu achitarea diferenței pensiei neachitate, începând cu 01 martie 2008, în cuantum de 59 % din solda lunară luându-se în considerare certificatul eliberat de DP Chișinău cu nr.34/20-6267-483 din 21 iulie 2021 (f.d.3-4).

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

6. Prin hotărârea din 04 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a respins ca neîntemeiată acțiunea de contencios administrativ înaintată de Melnic Tudor împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova cu privire la contestarea actelor administrative și obligarea emiterii actului administrativ favorabil (f.d.31).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

7. La 10 mai 2022, prin intermediul poștei electronice (f.d.35), Tudor Melnic, reprezentat de avocatul Vladimir Kovali, a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 04 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei decizii noi de admitere integrală a acțiunii (f.d.36).

8. Potrivit scrisorii de expediere a actului judecătoresc nr.12505-12506 din 12 iulie 2022, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani a remis, prin intermediul oficiului poștal, la adresa avocatului Vladimir Kovali, care acționează în interesele lui Tudor Melnic, copia hotărârii motivate din 04 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani (f.d.43), iar potrivit avizului poștal de recepție nr.DS8007202452AS, anexat la actele cauzei, la 19 iulie 2022, avocatul Vladimir Kovali, a recepționat hotărârea integrală a primei instanțe (f.d.45), iar la 20 iulie 2022, prin intermediul poștei electronice (f.d.46), a depus motivarea apelului (f.d. 47/53).

9. La acest capitol, Completul de Judecată al Curții Supreme de Justiție, relevă că, instanța de apel întemeiată a considerat ca fiind în termen apelul depus de Tudor Melnic, reprezentat de avocatul Vladimir Kovali, împotriva hotărârii din 04 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

10. Prin decizia din 29 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul depus de Melnic Tudor, s-a casat integral hotărârea din 04 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani și s-a emis o decizie nouă prin care s-a admis acțiunea ca întemeiată. S-a anulat decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.K-1919/21 din 25 octombrie 2021. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze cuantumul pensiei lui Melnic Tudor, cu achitarea diferenței pensiei neachitate, începând cu 01 martie 2008, în cuantum de 59 % din solda lunară luându-se în considerare certificatul eliberat de DP Chișinău cu nr.34/20-6267-483 din 21 iulie 2021 (f.d. 74; 75/84).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

11. La 30 martie 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale, a depus recurs nemotivat împotriva deciziei instanței de apel, iar la 06 iunie 2023 a prezentat motivarea recursului, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei din 29 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, cu pronunțarea unei decizii noi prin care să fie menținută hotărârea instanței de fond.

21.1. În motivarea recursului a invocat că soluția instanței ierarhic inferioare este eronată, deoarece în consecutivitate cu solicitările înaintate în cererea de chemare în judecată, iar în aceste sens recurenta a relatat succesiv temeiul de fapt și de drept care confirmă netemeinicia pretențiilor invocate de către acesta. Din pretențiile înaintate în cererea de chemare în judecată, se constată că intimatul a solicitat declararea ilegalității refuzului CNAS în examinarea cererii prealabile și obligarea CNAS la recalcularea cuantumului pensiei, cu achitarea pensiei începând cu 01 martie 2008, în cuantum de 59 % din solda lunară, luându-se în considerare Certificatul nr.34/20-6267-483 din 21 iulie 2021.

21.2. În acest sens, recurenta a susținut că perioada de activitate a intimatului în cadrul batalionului serviciului escortă și pază al CGP al mun. Chișinău nu oferă dreptul la calcularea vechimii în muncă cu avantaje. Or, batalionul serviciului escortă și pază al CGP al mun. Chișinău nu face parte din instituțiile penitenciare care se regăsesc la art.6 alin.(2) din Legea nr.1036/1996 și respectiv, se deduce faptul că pretențiile apelantului sunt neîntemeiate și nu au bază legală de admitere.

21.3. Subsecvent a susținut că prevederile pct.7 lit.g) și pct.8 lit.d) din Hotărârea Guvernului nr.78/1994, prevăd expres circumstanțele în care la calcularea vechimii în muncă se acordă două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu și anume, în instituțiile penitenciare de tip închis, izolatoarele de urmărire penală și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran.

21.4. Respectiv, a considerat că instanța de apel, spre deosebire de instanța de fond care corect a apreciat ca fiind neîntemeiată solicitarea intimatului/reclamantului cu privire la stabilirea, calcularea cuantumului și achitarea pensiei începând cu 01 martie 2008, în cuantum de 59 % din solda lunară, nu au verificat totalitatea circumstanțelor relevate mai sus, emițând o decizie neîntemeiată, ceea ce în temeiul art.244-245 din Codul administrativ, servește drept temei de declarare a recursului.

12. La 13 iunie 2023, Curtea Supremă de Justiție, în scopul asigurării unui proces echitabil în ordine de recurs, a expediat pentru notificare prin intermediul poștei terestre în adresa intimatului Tudor Melnic, iar prin intermediul poștei electronice, în adresa avocatului Vladimir Kovali, copia cererii de recurs depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale a RM, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d.96). Însă, până la examinarea recursului intimatul cât și reprezentantul acestuia nu au făcut uz de dreptul procedural de a depune referințe referitor la argumentele recursului.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

13. Art. XI. alin. (1) și (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative, prevede următoarele:

„Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 1 septembrie 2023.”

„Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.”

14. Art. 244 alin. (1) din Codul administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023) prevedea următoarele:

„Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs. Pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.”

15. Art. 245 din Codul administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023) relevă că:

„Recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.”

16. Art. 193 alin. (3) și (3¹) din Codul administrativ:

„Curtea Supremă de Justiție examinează acțiunile în contencios administrativ și cererile de recurs în complete din 3 judecători. În scopul uniformizării practicii judecătorești, completul din 3 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 5 judecători, iar completul din 5 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 9 judecători.”

17. Art. 247 din Codul administrativ:

„Recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art. 2451 alin.(1) lit. b) și d). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.”

18. Art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ:

„(1) În urma examinării recursului, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: d) admite recursul, casează integral decizia instanței de apel și trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.”

19. Art. 194 alin. (2) din Codul administrativ:

„(2) În procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.”

20. Art. 143 din Codul administrativ:

„(1) Un act administrativ individual ilegal defavorabil poate fi retras în tot sau în parte cu efect pentru viitor sau trecut chiar și după ce a devenit incontestabil.

(2) Aprecierea legalității sau ilegalității unui act administrativ individual se face în funcție de situația la momentul emiterii lui, iar în cazul desfășurării unei proceduri prealabile – de situația la momentul adoptării deciziei cu privire la cererea prealabilă.

(3) Dacă la emiterea unui act administrativ individual de acordare a prestațiilor sociale legislația nu a fost corect aplicată sau s-a pornit de la o stare de fapt care s-a dovedit a fi incorectă și prin aceasta, în mod greșit, nu s-au efectuat prestații sociale corespunzătoare, atunci actul administrativ, chiar și după ce a devenit incontestabil, se anulează în tot sau în parte cu efect pentru trecut sau viitor. Această normă nu se aplică dacă actul administrativ se bazează în esență pe date eronate sau incomplete, pe care persoana defavorizată le-a prezentat intenționat sau din neglijență gravă.

(4) Dacă un act administrativ individual este retras conform alin.(3) cu efect pentru trecut, prestațiile sociale se efectuează conform prevederilor legale corespunzătoare pentru o perioadă de cel mult 3 ani pînă la retragere. Dacă retragerea se face la cerere, calcularea perioadei pentru care se vor acorda retroactiv prestații sociale se face din momentul depunerii cererii.” „(5) Prevederile alin.(1)–(4) din prezentul articol nu se aplică dacă sunt întrunite condițiile stabilite la art.147 alin.(3).”

21. Art. 61 alin. (1) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993:

„(1) Recalcularea pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare. Dacă pensionarul va prezenta ulterior acte suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi.”

22. Art. 54 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993:

„Suma pensiei calculată pentru pensionarii din rândurile militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și ale funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și pentru familiile acestora și nesolicitată la timp se plătește pentru perioada precedentă, însă cel mult pentru 3 ani premergători datei solicitării pensiei. Sumele pensiei neprimite la timp din vina organelor care au stabilit sau care plătesc pensia se plătesc pentru perioada precedentă fără limite în timp. ”

MOTIVAREA INSTANȚEI

23. Referitor la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 29 martie 2023 (f.d.74).

24. Totodată, din actele dosarului se atestă că, dispozitivul deciziei din 29 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost notificat Casei Naționale de Asigurării Sociale a RM, prin intermediul poștei electronice la data de 30 martie 2023, ora 15:08, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (f.d.85).

25. Decizia motivată din 29 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost notificată Casei Naționale de Asigurării Sociale a RM, la fel, prin intermediul poștei electronice, la data de 16 mai 2023, ora 10:16, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (f.d.89).

26. Prin urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că Casa Națională de Asigurării Sociale a RM, s-a conformat prevederilor legale și a depus recursul nemotivat, cât și motivarea recursului

în termenul prevăzut de art. 245 din Codul administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023).

27. Din acest motiv, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile sunt depuse cu respectarea prevederilor art. 245 din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării lor).

28. Cu referire la fondul cauzei, instanța de recurs reține că circumstanțele prezentate de părți și determinate de instanțele de judecată în fazele procesuale anterioare denotă următoarele:

29. Reclamantul Tudor Melnic este beneficiar de pensie pentru vechimea în muncă în temeiul Legii nr. 1544/1993 stabilită de către Ministerul Afacerilor Interne începând cu data de 01 martie 2008, în cuantum de 53 % din solda lunară, pentru o vechime totală în muncă confirmată la data concedierii de 21 ani 01 luni 11 zile (f. 11, dosar administrativ).

30. Potrivit certificatului eliberat de Direcția de Poliție a mun. Chișinău nr.34/20-6267-483 din 21 iulie 2021, rezultă că, reclamantul a activat în organele afacerilor interne începând cu 01 decembrie 1991 și până la 29 februarie 2008. Astfel, în temeiul ordinului MAI nr.96 din 20 martie 2018 i s-au efectuat recalculări în vechimea muncă introducându-se avantajele pentru perioada activității în Batalionul Serviciului Pază și Escortă și Izolatorul de Detenție Provizorie, fiindu-i stabilită vechimea în muncă la momentul ieșirii la pensie (01 martie 2008) de 23 ani 09 luni 23 zile (f.d. 6).

31. La 26 august 2021, Tudor Melnic s-a adresat la CTAS Centru cu o cerere privind recalcularea pensiei luând în considerație vechimea în muncă confirmată prin certificat eliberat de Direcția de Poliție a mun. Chișinău nr.34/20-6267-483 din 21 iulie 2021 (f.d. 5).

32. În lipsa unui răspuns la cererea adresată, la data de 15 octombrie 2021, reclamantul a depus cerere prealabilă în adresa CNAS cu privire la examinarea cererii depuse și emiterea actului administrativ solicitat (f.1, dosar administrativ).

33. Prin răspunsul CNAS nr.K-1919/21 din 25 octombrie 2021, lui Tudor Melnic i s-a comunicat că asupra solicitărilor înaintate, Casa Națională de Asigurări Sociale a RM s-a expus deja prin răspunsurile nr.M-2158/19 din 11 octombrie 2019 și nr.M-2345/19 din 23 octombrie 2019, respectiv, temei de examinare a cererii înaintate nu este.

34. La 03 noiembrie 2021, Tudor Melnic s-a adresat cu cerere de chemare în judecată, în procedura contenciosului administrativ, împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM cu privire la contestarea actelor administrative și obligarea emiterii actului administrativ favorabil.

35. Deci, obiectul litigiului vizează recalcularea pensiei lui Tudor Melnic, solicitată prin cererea din 26 august 2021, cu aplicarea coeficientului de 59 % din solda lunară, începând cu 01 martie 2008, luându-se în considerare certificatul eliberat de DP Chișinău cu nr.34/20-6267-483 din 21 iulie 2021.

36. Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prin hotărârea din 04 mai 2022, a respins ca neîntemeiată acțiunea de contencios administrativ înaintată de Melnic Tudor împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova cu privire la contestarea actelor administrative și obligarea emiterii actului administrativ favorabil (f.d.31).

37. Curtea de apel, prin decizia din 29 martie 2023, a admis apelul depus de Tudor Melnic. A casat integral hotărârea din 04 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și a emis o decizie nouă prin care a admis acțiunea depusă de Tudor Melnic. A anulat decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.K-1919/21 din 25 octombrie 2021. A obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze cuantumul pensiei lui Melnic Tudor, cu achitarea diferenței pensiei neachitate, începând cu 01 martie 2008, în cuantum de 59 % din solda lunară luându-se în considerare certificatul eliberat de DP Chișinău cu nr.34/20-6267-483 din 21 iulie 2021 (f.d. 74; 75/84).

38. Pentru a decide astfel, instanța de apel analizând prevederile art.3, art.10 alin.(1)-(2), art.11, art.16 alin.(1) și (2), art.18, art.19, art.20, art.21 alin.(2) și (3), art.31, art.32 alin.(1)-(2), art.119 alin.(1) – (3), art.225 alin.(1) –(2) din Codul administrativ, prevederile art.1, art.7, art.8 alin.(1) și (2), art.10, art. 40 alin. (1), (2) din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998, prevederile art.1 alin. (1) art.13, art.14 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993 în coraport cu probatoriul administrat la dosarul cauzei, a reținut că, penitenciarele de tip închis, izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie) și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, sunt entitățile care cad sub incidența reglementărilor pct.8 al Hotărârii Guvernului nr.78 din 21 februarie 1994.

39. Or, prevederile menționate, instituie, în mod imperativ, respectarea cumulativă a două condiții, pentru calcularea vechimii în munca, cu acordarea înlesnirilor reglementate de lit. d) pct. 8 al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994: solicitantul să-și execute serviciul într-o instituție subdiviziunea căreia este în pct. 8 a Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 și să-și exercite serviciul nemijlocit în închisori, izolatoare de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie) și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici.

40. Prin urmare, reieșind din normele legale menționate în coraport cu materialele cauzei instanța de apel a constatat că Tudor Melnic întrunește condițiile menționate, iar subdiviziunile în care a activat reclamantul, cad sub incidența prevederilor pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, iar argumentele intimatei invocate în acest sens sunt neîntemeiate.

41. În continuare, instanța de apel analizând suplimentar prevederile pct. 1 din Hotărârea Guvernului cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din

corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar nr. 78 din 21 februarie 1994, art. 44 alin. (2), art. 48, art. 49 și art. 54 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, a reținut că Casa Națională de Asigurări Sociale a RM urmează să achite reclamantului/apelant, Tudor Melnic, diferența pensiei neachitate, stabilite prin încheierea din 01 aprilie 2008, or, din certificatul eliberat de Direcția de Poliție a mun. Chișinău nr.34/20-6267-483 din 21 iulie 2021, rezultă că reclamantul a activat în organele afacerilor interne începând cu 01 decembrie 1991 și până la 29 februarie 2008. Astfel, în temeiul ordinului MAI nr.96 din 20 martie 2018 i s-au efectuat recalculări în vechimea muncă introducându-se avantajele pentru perioada activității în Batalionul Serviciului Pază și Escortă și Izolatorul de Detenție Provizorie, fiindu-i stabilită vechimea în muncă la momentul ieșirii la pensie (01 martie 2008) de 23 ani 09 luni 23 zile.

42. Or, art. 54 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, prevede expres că, sumele pensiei neprimite la timp din vina organelor care au stabilit sau care plătesc pensia se plătesc pentru perioada precedentă fără limite în timp.

43. Prin urmare, instanța de apel a concluzionat că alegațiile pârâtei/intimate, Casa Națională de Asigurări Sociale a RM, urmează a fi respinse, or, prin lege, aceasta este obligată să calculeze și să stabilească pensia reclamantului din momentul ce a căpătat acest drept. În caz contrar, respingerea acestei cerințe va duce la încălcarea dreptului de proprietate al reclamantului asupra pensiei neprimite, fapt ce ar încălca un drept constituțional al acestuia.

44. Reieșind din cele menționate instanța de apel a reținut că, prin decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM nr.K-1919/21 din 25 octombrie 2021 cu privire la cererea prealabilă, reclamantul/apelant a fost vătămat în drepturi, motiv din care acestea urmează a fi anulate.

45. În contextul celor supra-elucidate, instanța de apel a conchis temeinicia acțiunii reclamantului/apelant, iar drept urmare actul administrativ contestat, urmând a fi anulat ca fiind emis contrar legii, cu obligarea intimatului să emită actul administrativ individual favorabil prin care să recalculeze cuantumul pensiei, cu achitarea diferenței pensiei neachitate, începând cu 01 martie 2008, în cuantum de 59 % din solda lunară luându-se în considerare certificatul eliberat de Direcția de Poliție Chișinău din cadrul IGP al MAI al RM cu nr.34/20-6267-483 din 21 iulie 2021.

46. Examinând recursul declarat, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că acesta este admisibil și întemeiat, or, decizia instanței de apel este afectată de deficiențe esențiale, inclusiv omisiunea de a analiza

argumentele recurenței, aplicarea eronată a normelor de drept material și lipsa unei motivări clare și suficiente.

47. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atrage atenția asupra faptului că decizia instanței de apel creează o impresie rezonabilă de superficialitate, or, instanța de apel nu a analizat în ce măsură recalcularea dispusă respectă limitele prevăzute de lege, în special art. 54 și 61 din Legea nr. 1544/1993, care reglementează perioada pentru care poate fi efectuată recalcularea pensiei.

48. Potrivit art. 54 și 61 din Legea nr. 1544/1993, recalcularea pensiei poate fi efectuată doar în anumite condiții: dacă CNAS este vinovată de neacordarea recalculării, pensia poate fi achitată pentru întreaga perioadă restantă, fără limită temporală; dacă refuzul recalculării s-a bazat pe o interpretare juridică a legislației și nu pe o inacțiune nejustificată a CNAS, recalcularea poate fi aplicată doar pentru 12 luni anterioare solicitării.

49. În context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că prin decizia din 29 martie 2023, instanța de apel a conchis asupra temeiniciei acțiunii înaintate de Tudor Melnic și a decis anularea deciziei CNAS nr.K-1919/21 din 25 octombrie 2021, cu obligarea CNAS să recalculeze cuantumul pensiei lui Tudor Melnic, cu achitarea diferenței pensiei neachitate, începând cu 01 martie 2008, în cuantum de 59 % din solda lunară luându-se în considerare certificatul eliberat de DP Chișinău cu nr.34/20-6267-483 din 21 iulie 2021, având în susținere prevederile Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993. Însă, în esență, instanța de apel nu a analizat dacă refuzul recalculării de către CNAS a fost determinat de o eroare administrativă sau de aplicarea unei norme legale. Această distincție este esențială pentru stabilirea întinderii obligației CNAS și pentru aplicarea corectă a prevederilor legale.

50. În cazul din speță, instanța de apel a dispus recalcularea pensiei pentru întreaga perioadă începând cu 01 martie 2008, fără a verifica dacă această aplicare retroactivă este justificată de culpa CNAS. O astfel de analiză este necesară pentru respectarea principiului legalității și pentru determinarea corectă a drepturilor reclamantului. În lipsa acestei analize, soluția instanței de apel nu poate fi menținută, fiind necesară casarea deciziei și rejudecarea cauzei.

51. Având în vedere deficiențele constatate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că soluția instanței de apel nu poate fi menținută, fiind necesară o rejudecare a cauzei, cu următoarele obligații pentru instanța de apel: Să examineze temeinic aplicabilitatea art. 54 și 61 din Legea nr. 1544/1993 și să motiveze clar în ce măsură recalcularea pensiei pentru perioada din 01 martie 2008 până în prezent este permisă sau limitată de lege.

52. Totodată, instanța de recurs menționează că jurisprudența Curții Supreme de Justiție la acest capitol este uniformă și suficient de vastă și anume în ceea ce vizează obligația instanțelor de judecată la examinarea litigiilor ce vizează asigurarea socială (pensiile) în temeiul Legii asigurării cu pensii a

militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544-XII din 23 iunie 1993. La caz, urmează a fi amintite cauzele: Mandraburcă Victor vs Casa Nationala de Asigurari Sociale, decizia nr.3ra-306/24 din 20 noiembrie 2024 a Curții Supreme de Justiție; Căprițe Igor vs Casa Națională de Asigurări Sociale, decizia nr.3ra-214/24 din 27 noiembrie 2024 a Curții Supreme de Justiție; Zaitev Fiodor vs Casa Naționala de Asigurări Sociale, decizia nr. 3ra-560/23 din 19 februarie 2025 a Curții Supreme de Justiție, etc.

53. Subsecvent, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, conform art. III alin.(1) – (2), pct.1) din Legea Nr. 135 din 13 iunie 2024 pentru modificarea unor acte normative (revizuirea hărții judiciare), publicată la 27 iunie 2024 în Monitorul Oficial Nr. 271-274: (1) legea nominalizată a intra în vigoare la expirarea a 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția prevederilor art. I care vizează anexa nr. 3 în partea ce se referă la arondarea judecătoriilor Ungheni și Orhei la circumscripția Curții de Apel Nord, care intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova; (2) La data intrării în vigoare a prezentei legi: 2) Curtea de Apel Chișinău se redenumeste în Curtea de Apel Centru.

54. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova.

Casează integral decizia din 29 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Melnic Tudor împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, cu privire la contestarea actelor administrative și obligarea emiterii actului administrativ favorabil, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Centru, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă